

Betænkning

over

I. forslag til lov om ændring i lov om udstykning og sammenlægning m. m. af faste ejendomme og

II. forslag til lov om landinspektørvirksomhed.

(Afgivet af udvalget den 2. maj 1963).

Udvalget har afholdt 6 møder og har stillet og modtaget skriftlig besvarelse af 25 spørgsmål, der endvidere har været drøftet i et samråd med landbrugsministeren.

Spørgsmål og svar optrykkes som bilag til nærværende betænkning.

Udvalget har modtaget deputationer fra Den danske Købstadforening og Foreningen af Landinspektørstuderende ved Landbohøjskolen.

Ad I. forslag til lov om ændring i lov om udstykning og sammenlægning m. m. af faste ejendomme.

I besvarelse af spørgsmål nr. 9 har *landbrugsministeren* stillet de nedenstående ændringsforslag. *Udvalget* tiltræder disse ændringsforslag.

I anledning af besvarelsen af spørgsmål nr. 11 udtaler *udvalget*, at det er af den opfattelse, at en decentralisering af matrikel-direktoratet er ønskelig, og udvalget henstiller derfor til landbrugsministeren at fremsætte lovforslag herom.

Ad II. forslag til lov om landinspektørvirksomhed.

Udvalget tiltræder det i svar på spørgsmål nr. 19 fremsatte ændringsforslag.

Udvalget indstiller herefter de to lovforslag til *vedtagelse* med de af ministeren foreslåede ændringer.

Et *mindretal* (det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) ønsker dog at udtale betæneligheder ved enkelte punkter i lovforslagene og vil nærmere redegøre herfor ved anden behandling.

Ændringsforslag

til

I. forslag til lov om ændring i lov om udstykning og sammenlægning m. m. af faste ejendomme.

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1.

1) Som nye numre indføjes efter nr. 3: „0. I § 6, stk. 3, 2. punktum, ændres „25 øre“ til: „1 kr.“ og „50 øre“ til „2 kr.“.

00. § 6, stk. 3, sidste punktum, affattes således:

„Ved fordelingen af kongelige penge kan der ikke til en parcel overføres et beløb under 10 kr.; mindre beløb end 20 kr. fordeles ikke, og større beløb, som bliver genstand for fordeling, deles i hele kroner, jfr. herved § 10, sidste stk.“

2) Som nyt nummer indføjes efter nr. 5: „00. I § 10, stk. 3, ændres „200 kr.“ til „500 kr.“

II. forslag til lov om landinspektør-virksomhed.

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 6.

Stk. 1 affattes således:

„*Stk. 1.* Landbrugsministeren kan pålægge en praktiserende landinspektør at udføre et matrikulært arbejde, hvis samtlige landinspektører, inden for hvis naturlige forretningsområde arbejdet falder, har afslået at udføre det. Når ikke særlige forhold taler derimod, bør arbejdets udførelse pålægges en af de sidstnævnte landinspektører.“

K. Axel Nielsen.

Egon Jensen.

Lund Jensen.

Th. Mikkelsen.

Carl Nielsen.

Orla Pedersen.

Teichert,
formand.

Chr. Thomsen.

Axel Sørensen,
næstformand.

Dalsgaard.

Niels Eriksen.

Peter Larsen.

Finu Poulsen.

Hagen Hagensen.

Niels Ravn.

Adolph Sørensen.

Morten Lange.

Bilag 1.**LANDBRUGSMINISTERIET**

København, den 11. marts 1963.

I skrivelse af 1. februar 1963 har det ærede udvalg anmodet om besvarelse af følgende spørgsmål:

Vedrørende F. 66, forslag til lov om ændring i lov om udstykning og sammenlægning m. m. af faste ejendomme.

1. Der ønskes en nærmere udredning af, hvad der i § 1, nr. 1, ligger i udtrykket „den herved tilsigtede anvendelse“.
2. Kan den foreslåede affattelse af § 2 ændres, så udstykning ikke approberes, når den er i strid med gældende love og bestemmelser?
3. Kan der gives kommunerne større indflydelse på lokale udstykningssager, jfr. § 4, stk. 5, selv om de har delegeret deres myndighed på bygningsområdet til amtet?
4. Hos hvilke andre myndigheder er der tænkt indhentet erklæringer i henhold til den foreslåede § 8, stk. 2?
5. Kan der ske en begrænsning af det antal myndigheder, der skal „høres“?
6. Bør disse myndigheder alle have absolut vetoret?
7. Bør der ikke sættes tidsfrister for myndighedernes svar?
8. Er det nødvendigt at give ministeriet den i § 8, stk. 2, omtalte bemyndigelse til at udvide kredsen af de myndigheder, der skal spørges?
9. Bør der ikke ud over den foreslåede forhøjelse af værdigrænsen for skelforandring ske en ajourføring af udstykningslovens § 6, stk. 3, § 10, stk. 3, samt bestemmelserne om jordafståelse til vej?
10. Bør vurdering i henhold til § 8 i lov om ejendomsbeskatning til staten ikke fremdeles kunne ske, så snart parcellen er afsat i marken og foreløbig opmåling har fundet sted?

11. Har landbrugsministeren betænkeligheder ved at etablere en decentralisering af matrikeldirektoratet, således at der oprettes matrikelkontorer rundt i landet, amtsvis eller fælles for flere amter?

Hvorledes er de tekniske og økonomiske muligheder for en sådan decentralisering?

12. Hvilke muligheder findes for ensartet behandling af matrikel- og udstyknings-sager i Sønderjylland og det øvrige Danmark, eventuelt i forbindelse med en decentralisering af matrikeldirektoratets virksomhed?

Vedrørende F. 67, forslag til lov om landinspektørvirksomhed.

13. Hvilke grunde er der til at skærpe betingelserne for at opnå landinspektørbeskikkelse?
14. Hvilke muligheder vil i den nærmere fremtid være til stede for uddannelse af måleteknikere til bistand for landinspektøren?
15. Vil ministeren uddybe arten af de særlige forhold, der tales om i § 4, stk. 2? Kan der forventes en administrativ praksis, der vil udvide kommunernes anvendelse af kommunale landinspektører?
16. I hvilket omfang har der været uheldige forhold med henvisning til landinspektørens medvirken i sager, hvor han har en væsentlig interesse i ejendommen?
17. Vil bestemmelsen i § 5 forhindre en landinspektør i at udføre f. eks. en skelforandring, når han er ejer af en af ejendommene, som skelforandringen vedrører?
18. Er de specielle habilitetskrav ikke for strenge, specielt vedrørende visse familieforhold?

19. Kan § 6 ændres, så ministeren ikke behøver at udpege en landinspektør *inden for det pågældende område?*
20. Kan § 7 ikke undværes, jfr. §§ 2 og 10?
21. Hvorledes tænkes det foreslåede nævn aflønnet?
22. Bør ikke alle nævnets afgørelser kunne indankes for domstolene?
23. Hvilke afgørende betæneligheder er der ved i stedet for ordningen med et landinspektørnævn at oprette et landinspektørsamfund med selvdømme etc.?
24. Er det hensigtsmæssigt at omorganisere landinspektørvirksomheden i Sønderjylland til privat virksomhed for at opnå ligestilling med det øvrige land?

Med henvisning hertil skal jeg meddele følgende:

Ad 1. Med udtrykket „den herved tilsigtede anvendelse“ menes den aktuelle hensigt, køberen ved erhvervelsen har med hensyn til parcellens anvendelse. I det overvejende antal sager vil hensigten være parcellens bebyggelse, og det må anses for at være af meget stor betydning, at der så tidligt som muligt skabes klarhed over, om sådan bebyggelse eller anden ændret anvendelse vil kunne tillades af vedkommende myndigheder. Kan tilladelse ikke opnås, vil det af hensyn til matriklens overskuelighed og af hensyn til de omkostninger, som er forbundet med en udstykning såvel for rekvirenterne som for det offentlige, være ønskeligt, at parcellerne ikke frastykkes.

Med de krav, som på grundlag af den nugældende udstykningslov har kunnet stilles til landinspektørerne med hensyn til sagernes oplysning og med hensyn til forelæggelse for de forskellige myndigheder, har det været uundgåeligt, at udstykning til bebyggelse i visse tilfælde blev approberet af landbrugsministeriet, uden at spørgsmålet om bebyggelsens tilladelighed forinden havde været forelagt alle vedkommende myndigheder. Det skaber mere utilfredshed, når en enkelt myndighed, efter at udstykningen er approberet af landbrugsministeriet og måske forinden tiltrådt af en række andre myndigheder, nægter at meddele tilladelse til en bebyggelse, end hvis afgørelse om parcellens anvendelse havde været truffet også af denne myndig-

hed inden approbationen. Dertil kommer, at parcelkøbere i visse tilfælde på grundlag af landbrugsministeriets approbation på udstykning har ment sig berettiget til at bebygge de købte parceller uden yderligere forhandling med offentlige myndigheder. Følgen har været sager om bebyggelse i strid med f. eks. skovlovens § 6 og naturfredningslovens § 25.

Den foreslåede bestemmelse om, at approbation på udstykning kan nægtes, hvis den tilsigtede anvendelse vil være i strid med gældende love, vil ikke medføre, at der i udstykningsapprobationen er indeholdt nogen tilladelse til den af køberne ønskede anvendelse, og modsat er det heller ikke hensigten, at approbationen skal binde køberne til at gøre den brug af parcellerne, som har været oplyst i udstykningssagen, dog bortset fra tilfælde, hvor approbationen gøres betinget f. eks. af, at parcellen sammenlægges med købers ejendom. Den foreslåede bestemmelse vil imidlertid som nævnt bevirke, at parceller ikke fraskilles, hvis de ikke kan tillades anvendt som ønsket af køberne. Endvidere må det forudsættes, at bestemmelsen vil medføre, at landinspektørerne i højere grad end nu gør parterne opmærksom på, at hvis parcellerne efter udstykningsapprobationen tages i brug til anden anvendelse end den, som af vedkommende myndigheder er blevet tilladt i forbindelse med udstykningen, må eventuel fornøden dispensation eller tilladelse hertil søges hos den eller de pågældende myndigheder.

Ad 2. En affattelse af § 2 med det indhold, at udstykning ikke kan approberes, når den er i strid med gældende love og bestemmelser, vil i det væsentlige dække den praksis, man fra matrikeldirektoratets side hidtil har fulgt ved behandlingen af udstykningssager, hvori der forelå oplysning om, at udstykningen var i strid med bestemmelser i gældende love, herunder også lovbestemmelser, som ikke udtrykkelig er nævnt i udstykningsloven, og hvis overholdelse ved udstykning følgelig ikke er undergivet kontrol i medfør af udstykningsloven. Tydelig lovhjemmel til at nægte approbation på udstykning i tilfælde, hvor det alene er den tilsigtede anvendelse, der er lovstridig, findes i dag i byplan-, byregulerings- og naturfredningsloven. Af de ved

besvarelsen af spørgsmål 1 anførte grunde anses det for meget vigtigt i udstykningsloven at tilvejebringe en generel hjemmel til at nægte approbation i sådanne tilfælde.

Ad 3. Landsbyggelovens ordning af bygningsmyndigheden i sognekommuner går ud på, at amtsrådet udøver bygningsmyndigheden i sognekommuner, for hvilke en bygningsvedtægt ikke er gennemført (byggelovens § 8, stk. 2, jfr. stk. 1, c). I disse kommuner skal enhver sag om udstykning til bebyggelse forelægges amtsrådet (byggelovens § 5, stk. 5).

Opførelse af en bygning har i almindelighed en udstykning som forløber. Under bygningsmyndighedens kompetence hører bl. a. bebyggelsens forhold til vej, dens afløbsforhold og vandforsyning. Parcellens størrelse har snæver tilknytning til disse forhold, og allerede ved udstykningssagens behandling bør der tages hensyn til byggelovens bestemmelser.

Den gældende bestemmelse i byggelovens § 5, stk. 2, hvorefter amtsrådet kan meddele forbud mod udstykninger, har (for så vidt angår anden bebyggelse end sommerhuse) alene hensyn til en hensigtsmæssig byudvikling. Efter de gældende bestemmelser i udstykningsloven og byggeloven kan amtsrådet derfor normalt ikke modsætte sig udstykning af en byggegrund med mindre størrelse end 700 m², selv om amtsrådet må anse en bebyggelse af parcellen for stridende mod bestemmelser i byggeloven, f. eks. fordi der ikke kan tilvejebringes forsvarelige afløbsforhold, jfr. byggelovens § 18. Nogle byggerier kan ifølge byggeloven (§ 20, stk. 1) kun opføres med amtsrådets forudgående tilladelse, og amtsrådet kan derfor se sig nødsaget til at nægte tilladelsen, fordi parcellens størrelse medfører, at bestemmelser i byggeloven ikke kan overholdes. Det almindelige småhusbyggeri i kommuner uden bygningsvedtægt kan derimod opføres uden tilladelse fra amtsrådet, og i sager om udstykning hertil må amtsrådet derfor nøjes med at henlede parternes opmærksomhed på, at en bebyggelse af parcellen vil være ulovlig, jfr. f. eks. byggelovens § 18.

Denne ordning forekommer uholdbar. Når bygningsmyndigheden (amtsrådet) finder, at en bebyggelse vil være ulovlig som følge af en mindre grundstørrelse end

700 m², har det ikke meget formål at gennemføre udstykningen med henblik på den pågældende bebyggelse. Det vil derfor være det rigtigste, at beføjelsen til at tillade en fravigelse fra kravet om en mindstegrundstørrelse på 700 m² henlægges til bygningsmyndigheden.

Ved lovforslagets bestemmelser sker i øvrigt ingen beskæring af sognerådernes indflydelse på udstykningssager i forhold til amtsrådet som bygningsmyndighed. Under hensyn til den i landsbyggeloven fastlagte ordning af bygningsmyndigheden i sognekommuner synes det ikke muligt i udstykningsloven at optage bestemmelser om en videregående kompetence for sognerådene i sager om udstykning til bebyggelse.

Ad 4. Af hensyn til bestemmelserne i den nugældende udstykningslovs § 4, stk. 3-7, og § 8 og lignende bestemmelser i byplanloven, byreguleringsloven, vejbestyrelsesloven og byggeloven har det været nødvendigt, at sager om udstykning blev forelagt vedkommende kommunalbestyrelse og eventuelt — afhængig af de pågældende sagers art, arealernes stedlige placering og forholdene i øvrigt — en eller flere af følgende myndigheder:

Amtsrådet som bygningsmyndighed,
amtsrådet som vejbestyrelse (eller i stedet amtsvejinpektøren),
fredningsmyndighederne (navnlig fredningsnævn og fredningsplanudvalg),
nationalmuseet og
byudviklingsudvalget.

Eventuelt nødvendige erklæringer fra skovmyndighederne er af matrikeldirektoratet blevet indhentet af hensyn til bestemmelserne i udstykningslovens § 3.

Erklæringer fra vedkommende sandflugtskommission har ved bestemmelserne i landbrugsministeriets cirkulære af 10. oktober 1936 om særlige regler ved udstykning af klitarealer været foreskrevet, for så vidt angår de til Skagerrak og Vesterhavet grænsende fredede klitarealer. Cirkulæret er nu afløst af bestemmelserne i landbrugsministeriets bekendtgørelse af 16. februar 1962 om sandflugtens bekæmpelse.

Ud over de her nævnte erklæringer har det i mange tilfælde været nødvendigt at indhente erklæringer fra vedkommende overordnede myndigheder.

Ved bestemmelsen i lovforslagets § 8, stk. 2, er ikke tilsigtet nogen udvidelse af kredsen af myndigheder, som skal have udstykningssager forelagt, men det tilsigtes, at de fornødne erklæringer skal indhentes, inden sagerne indsendes til matrikeldirektoratet. Bestemmelserne i § 8, stk. 2-4, sammenholdt med bestemmelserne i det af matrikelkommissionen udarbejdede udkast til bekendtgørelse om erklæringer vedrørende udstykningslovens §§ 2, 3 og 4, siderne 24-29 i kommissionens betænkning, skulle tilgodese en sådan ordning.

Hvis der gennem ny lovgivning stilles krav om kontrol på udstykningstidspunktet med udviklingen på andre end de fornævnte områder, vil erklæringer fra de pågældende myndigheder kunne foreskrives ved tillæg til den nævnte bekendtgørelse og uden ændring af udstykningsloven. I denne forbindelse bemærkes, at en opstilling i selve udstykningsloven af de lovbestemmelser, der skal påses overholdt på udstykningstidspunktet, anses for u hensigtsmæssig af hensyn til lovens ajourføring.

Ad 5. Af hensyn til bestemmelserne i bygge-, vej-, skov-, naturfrednings- og sandflugtslovgivningen er det som nævnt i besvarelsen af punkt 4 i dag nødvendigt i mange sager at indhente erklæringer fra en eller flere af vedkommende myndigheder. Ud over disse erklæringer, som foreskrives af landbrugsministeriet til kontrol med de omhandlede lovbestemmelser, må landinspektøren af hensyn til klienterne også i visse tilfælde spørge andre myndigheder som f. eks. sundhedsmyndighederne for overhovedet at skaffe klarhed over mulighederne for den af parterne ønskede anvendelse af arealerne, jfr. herved side 49-50 og side 56 i den i kommissionsbetænkningen aftrykte „Vejledning for praktiserende landinspektører“.

Ved i en række tilfælde at lade landinspektøren skønne om, hvorvidt der er sådanne forhold til stede, at forelæggelse for en eller flere myndigheder kan undlades, vil unødvendige forelæggelser i en vis udstrækning kunne undgås. Som eksempel på det her anførte kan nævnes §§ 3 og 11 i udkastet til bekendtgørelse samt de tilhørende udkast til skemaer, se side 24 og 26 og side 32-35 i betænkningen.

En indskrænkning i antallet af myndig-

heder, der skal „høres“, vil i øvrigt kunne ske i takt med planlægning af landets bebyggelse m. v. og med en koordinering af de planlæggende myndigheders administration. I denne henseende henvises til bemærkningerne til de af boligministeren den 23. januar fremsatte lovforslag nr. 80, 81 og 82 og til det af ministeren for kulturelle anliggender samme dag fremsatte lovforslag nr. 83. Det bemærkes, at en koordinering af byudviklingsloven og naturfredningsloven med den i lovforslagene foreslåede opdeling mellem interesseområder for byudvikling og områder med mindre bydannelse og åbne landskaber vil medvirke til at indskrænke antallet af myndigheder, der skal „høres“.

Ad 6. Matrikeldirektoratet har hidtil afslået at meddele approbation på udstykning, når andre myndigheder erklærede, at udstykningen var i strid med bestemmelser i gældende lovgivning. I tvivlstilfælde har man dog fra direktoratets side først forelagt spørgsmålet for vedkommende overordnede myndighed. Når det fra en myndighed oplystes, at den tilsigtede anvendelse ville være i strid med gældende lovbestemmelser, har man nægtet approbation på udstykning, når hjemmel hertil forelå i de pågældende love (f. eks. byplanlovens § 11, byreguleringslovens §§ 8 og 12 og naturfredningslovens § 10, stk. 1, 2. punktum). Når hjemmel ikke forelå, har man enten henstillet til parterne, at de frafaldt deres andragende om approbation på udstykningen, eller sikret sig, at de var gjort bekendt med, at de ikke lovligt kunne anvende parcellerne som ønsket.

Når det nu er foreslået, at alle fornødne erklæringer skal indhentes inden sagernes indsendelse til matrikeldirektoratet, indebærer dette, at hvis en afgørelse, der er truffet af en underordnet myndighed, ønskes indbragt for vedkommende overordnede myndighed til endelig afgørelse, må dette ske, inden sagen indsendes, jfr. herved § 1, stk. 3, i udkastet til bekendtgørelse, side 24 i betænkningen.

Matrikeldirektoratet kan i almindelighed ikke påtage sig at afgøre, hvorvidt de enkelte myndigheder i den lovgivning, de administrerer, har fornøden hjemmel til at modsætte sig udstykningen eller den tilsigtede anvendelse af arealerne, men der

vil naturligvis fremdeles ikke være noget til hinder for, at en landinspektør, når særlige forhold er til stede, indsender en udstykningssag, hvor den fornødne godkendelse fra en underordnet myndighed ikke har kunnet opnås, til matrikeldirektoratet med en nærmere redegørelse for forholdet, således at direktoratet eventuelt kan optage forhandling med vedkommende centrale overordnede myndighed, jfr. herved formuleringen af § 1, stk. 1, og § 6, stk. 2, i udkastet til bekendtgørelse, side 24 og 25 i betænkningen, samt på side 30-31 i udkastet til skema til erklæring fra kommunalbestyrelsen.

Set i forhold til de hidtil gældende regler er der således alene tale om en udvidelse af de forskellige myndigheders muligheder for at modsætte sig udstykning ved den i § 2 foreslåede udvidede adgang til at nægte approbation på udstykning. Om dette forhold henvises til besvarelsen af spørgsmål 1.

En indskrænkning af den såkaldte „veto-ret“ måtte i givet fald ske gennem en ændring på andre lovområder.

Ad 7. I § 5 i matrikelkommissionens udkast til bekendtgørelse, side 25 i betænkningen, er optaget en bestemmelse om, at udstykningssager, der forelægges de dér omhandlede myndigheder, skal behandles uden unødigt forsinkelse.

Det har i kommissionen været overvejet at gøre det til en pligt for myndighederne at give ansøgeren underretning om årsagen i tilfælde, hvor erklæring ikke kan afgives inden for et fastsat kortere tidsrum, f. eks. 14 dage. Imidlertid viser erfaringen, at det i mange tilfælde vil være særdeles vanskeligt for myndighederne at overholde en sådan frist, bl. a. fordi der ofte skal træffes aftaler med andre myndigheder eller forhandles til anden side, og også fordi kommunalbestyrelser og amtsråd i almindelighed kun holder møder med visse faste mellemrum. En bestemmelse om, at ansøgeren skulle underrettes om årsagen til, at sagens behandling ikke kunne afsluttes inden for den fastsatte tidsfrist, ville således kunne medføre en forøget administration i forbindelse med sagens ekspedition.

Det kan nævnes, at amtsrådenes administrationsvedtægter efter byggeloven indeholder en bestemmelse om, at andragender, som i henhold til byggelovens § 5, stk. 5,

forelægges amtsrådet, almindeligvis skal tilbagesendes til landinspektøren med meddelelse om amtsrådets beslutning inden 14 dage efter modtagelsen.

Endelig skal nævnes, at matrikeldirektoratet har haft en aftale med statsministeriet om, at udstykningssager i områder, hvor der i medfør af lovbekendtgørelse nr. 106 af 21. marts 1959 om naturfredning var nedsat fredningsplanudvalg, skulle indsendes til matrikeldirektoratet gennem vedkommende fredningsplanudvalg til orientering for udvalget. Fredningsplanudvalget skulle sørge for sagens videresendelse til matrikeldirektoratet i løbet af en uge. Reglen om videresendelse i løbet af en uge er dog bortfaldet i forbindelse med den omlægning af udstykningssagernes ekspedition, som er sket ved bestemmelserne i cirkulære af 6. februar 1962, se side 87 i betænkningen.

Ad 8. Som anført ved besvarelsen af spørgsmål 5 ønsker landbrugsministeriet ikke at udvide kredsen af myndigheder, der skal høres, og bestemmelsen er, som det ligeledes er nævnt, udformet som en bemyndigelse for at undgå ændringer i udstykningsloven, hvis der af hensyn til nye lovbestemmelser af regulerende eller planlægningsmæssig karakter stilles krav om, at matrikeldirektoratet ved behandlingen af udstykningssager skal føre kontrol med overholdelse af disse nye lovbestemmelser på grundlag af erklæringer ved vedkommende lokale myndigheder.

Ad 9. Reglerne om fordeling ved udstykning af halvårlig ydelse for tiende efter lov nr. 100 af 15. maj 1903 er fastsat ved denne lovs § 32 og optaget i udstykningslovens § 6, stk. 3, overensstemmende hermed. Der har for et par år siden været rejst spørgsmål om afvikling af ydelserne ved indbetaling af restafløsningssummerne til tiendebanken, men spørgsmålet bortfaldt som følge af, at ydelserne for en del sogne udløber i år og vil være bortfaldet for alle sogne i løbet af 10 år, bortset fra Sønderjylland, hvor afløsningen er sket i henhold til lov nr. 129 af 4. april 1928 og derfor ikke vil være færdigafviklet før 1984. Ændring af nævnte bestemmelse i udstykningsloven, således at mindstebeløbet 25 øre forhøjes til 1. kr., hvilket vil bevirke, at meget færre parceller får tildelt halvårlig ydelse, vil næppe være betænkelig.

Ved ændring af udstykningsloven i 1949 blev det minimumsbeløb i kongelige penge, som i forbindelse med udstykning skal indbetales til statskassen, forinden udstykningen fuldbyrdes, forhøjet fra 100 kr. til 200 kr. Det fremsatte spørgsmål om ajourføring af sidstnævnte beløb har nu været forelagt finansministeriets 1. aktivkontor, hvorunder administrationen af kongelige penge hører. Herfra er under hensyn til den stigende prisudvikling og ønskeligheden af efterhånden at afvikle byrden ved indbetaling til statskassen foreslået, at beløbet 200 kr. forhøjes til 500 kr., og samtidig er foreslået, at bestemmelsen i udstykningslovens § 6, stk. 3, sidste punktum, ændres, således at kongelige penge ikke fordeles i mindre beløb end 10 kr.

Under hensyn hertil foreslås følgende ændringer i § 6, stk. 3:

„25 øre“ ændres til: „1 kr.“,

„50 øre“ ændres til: „2 kr.“,

sidste punktum affattes således: „Ved fordelingen af kongelige penge kan der ikke til en parcel overføres et beløb under 10 kr.; mindre beløb end 20 kr. fordeles ikke, og større beløb, som bliver genstand for fordeling, deles i hele kroner, jfr. herved § 10, sidste stk.“.

Endvidere foreslås i § 10, stk. 3, „200 kr.“ ændret til: „500 kr.“.

Da uskadelighedsattest efter udstykningslovens § 17, stk. 1 c, ikke tiltrædes af vedkommende dommer i modsætning til uskadelighedsattest efter tinglysningslovens § 23, stk. 2, jfr. tinglysningsanordningens § 40, må det være betænkeligt at forhøje det maksimumsbeløb, 500 kr., som begrænser anvendelsen af førstnævnte attest. Bestemmelsen i udstykningslovens § 17, stk. 1 a, hvorefter uskadelighedsattest tiltrådt af vedkommende dommer kan anvendes, er derimod ikke begrænset af et maksimalt beløb for vederlag for jordafståelse, og det vil ikke være væsentlig besværligere at fremskaffe sidstnævnte attest end førstnævnte.

Ad 10. Betingelserne for, at en del af en ejendom kan vurderes og den afgiftspligtige grundstigning beregnes til vejledning ved salget, er fastlagt i § 8, stk. 3, i lovbekendtgørelse nr. 305 af 1. august 1960 og refereret i matrikelkommissionens betænkning side 12. Når disse betingelser

hidtil ikke altid har været nøje overholdt af vurderingsrådene, skyldes det ikke en af skattedepartementet eller ligningsdirektoratet ønsket administrationspraksis. Som refereret i betænkningen side 16 har de nævnte ligningsmyndigheder tværtimod måttet tage afstand fra et af matrikelkommissionen fremsat ønske om, at de nævnte lovbestemmelser ændres således, at en § 8, stk. 3-vurdering kunne ske på et tidligere tidspunkt i udstykningssagens behandling.

Ad 11. Spørgsmålet om en decentralisering af matrikeldirektoratet er for 14 år siden behandlet af forvaltningskommissionen af 1946. Denne kommission afgav under 17. maj 1949 sin 5. betænkning og stillede heri forslag om en decentralisering af matrikelvæsenet, således at der foruden bibeholdelsen af et centralstyre oprettedes 9 distriktskontorer, hvoraf 2 på Sjælland, 1 på Fyn og 6 i Jylland.

Den 14. september 1949 henstillede finansministeriet til landbrugsministeriet at træffe foranstaltning til gennemførelsen af det forslag, forvaltningskommissionen havde stillet, idet man samtidig, for så vidt landbrugsministeriet ikke mente at kunne tiltræde kommissionens forslag, udbad sig meddelelse herom med nærmere motivering.

Landbrugsministeriet anmodede derefter de institutioner, matrikelvæsenet i det daglige arbejde er nøje knyttet til, samt Den danske Landinspektørforening om at udtale sig om forslaget. Da de centrale myndigheder, der med hensyn til forretningsområde har mest tilknytning til matriklen, enten tog direkte afstand fra forslaget eller tiltrådte dette under forudsætninger, hvis opfyldelse var ensbetydende med en væsentlig forøgelse af de af forvaltningskommissionen oprindelig anslåede udgifter ved en decentralisering, måtte landbrugsministeriet nære betænkelighed ved at søge decentraliseringen gennemført.

Ved skrivelse af 19. juni 1950 til finansministeriet redegjorde landbrugsministeriet for sagens forløb og for de fornævnte betænkeligheder ved decentraliseringens gennemførelse. Denne skrivelse blev af finansministeriet forelagt forvaltningskommissionen, der udtalte, at selv om den principielt måtte anse decentraliseringsforslaget som rigtigt, kunne man anerkende, at der ikke for tiden var mulighed for gennemførelsen

af dette, og at man derfor kunne anbefale en fornøden udvidelse af det centraliserede styre. Ved skrivelse af 12. oktober 1951 henholdt finansministeriet sig til den af forvaltningskommissionen afgivne udtalelse.

Da de forskellige centrale myndigheders tilknytning til og benyttelse af matriklen gennem de senere år har været stigende, må det antages, at modstanden fra disse myndigheders side mod en decentralisering af matriklen ikke vil være formindsket, og det vil derfor næppe på det nuværende tidspunkt være rigtigt at søge decentraliseringen gennemført.

Med hensyn til de tekniske muligheder for en decentralisation af matriklen bemærkes, at sådanne muligheder er til stede, men at de vil kræve meget omfattende forberedelser.

Som eksempler herpå kan nævnes,

at en opdeling af matrikeldirektoratets arkiv mellem en række distriktskontorer i den udstrækning, arkivmaterialer nødvendigvis må være til stede ved distriktskontoret, vil volde betydelige vanskeligheder,

at spørgsmål om tilrettelæggelsen af matriklens fornyelse og vedligeholdelse må løses, og, hvad der navnlig vedrører den økonomiske side af sagen ved en decentralisation,

at der i forbindelse med etableringen af distriktskontorer må skaffes fornødne brandsikre rum til arkiver.

Hvor store omkostningerne ved en decentralisering af matriklen ville blive, er det vanskeligt at skønne over, men det kan anføres, at forvaltningskommissionen i sit decentraliseringsforslag regnede med byggeudgifter på 1.940.000 kr. og en årlig merudgift for matriklen på 200.000 kr. Med det nuværende prisniveau må disse tal selvfølgelig forhøjes meget væsentligt.

Ad 12. Behandlingen af matrikel- og udstykningssager i Sønderjylland foregår i dag efter ganske tilsvarende regler som for det øvrige Danmark, idet den nugældende udstykningslov omfatter hele det område af landet, der hører under matrikeldirektoratets administration. Derimod er matrikelvæsenets organisation i Sønderjylland som bekendt meget forskellig fra den tilsvarende organisation i det øvrige land.

Når man ved lov nr. 330 af 28. juni 1920 indførte den særlige organisationsform for matrikelvæsenet i Sønderjylland, var dette til dels begrundet i, at man ville undgå at indføre en ordning, der afveg stærkt fra den hidtil gældende, som befolkningen var fortrolig med.

Dertil kom, at rent tekniske og for befolkningen økonomiske hensyn gjorde det naturligt at bibeholde det decentraliserede system og fortsat at knytte dette til en statsdrift.

Den sønderjyske matrikel er oprettet under det tyske styre og derfor indrettet efter tilsvarende regler som matriklen syd for grænsen. I modsætning til, hvad der er gældende i den øvrige del af Danmark, er alle ejendomsskel i Sønderjylland bestemt i forhold til et underjordisk afmærket linjenetsystem, og for at gennemføre en forsvarlig vedligeholdelse af matriklen må alle nye skel også indmåles i dette linjenet. Det hermed forbundne arbejde kan undertiden være ret stort, således at selv en forholdsvis lille ændring af en ejendoms grænse kan kræve et ret omfattende markarbejde. Dette eventuelle merarbejde kommer dog med den nuværende organisation af matrikelvæsenet i Sønderjylland ikke til at hvile på den enkelte grundejer, idet der er fastsat bestemte takster for alle arter af matrikulære forandringer i Sønderjylland.

Hvis tilsvarende hensyn til den enkelte grundejer også skulle tages, såfremt udstykningerne i Sønderjylland blev foretaget af privat praktiserende landinspektører, måtte dette formentlig indebære, at staten måtte betale de merudgifter ved en udstykning, der var en følge af det nødvendige krav om udstykningsmålingens tilknytning til det gamle linjenet.

En decentralisering af matrikeldirektoratets virksomhed vil ikke umiddelbart give mulighed for en ensartet organisation af matrikelvæsenet for hele landet, og det må formentlig forudses, at et forslag om at indføre en sådan ensartet organisation vil støde på ikke uvæsentlig modstand og medføre ret store overgangsvanskeligheder, uanset hvilken af de to nugældende organisationsformer der søges afskaffet.

Ad 13. Til grund for forslaget om at forlænge den foreskrevne praksistid for landinspektørassistenter ligger en henstilling til matrikelkommissionen fra Den danske Land-

inspektørforenings bestyrelse, tiltrådt af bestyrelsens assistentgruppe.

Foreningen mener, at en forlængelse af praksistiden fra 2 til 3 år er nødvendig, fordi de senere års mange nye love med indflydelse på spørgsmål om udstykning m. v. stiller krav til landinspektørerne om indsigt i administrationen af disse love og de deraf følgende bestemmelser og til en øget erfaring i behandlingen af udstykningssager.

Ad 14. Undervisningsministeriet har den 16. januar 1963 fra Dansk Ingeniørforening modtaget et efter drøftelse med Den danske Landinspektørforening udarbejdet forslag om indførelse af en to-årig uddannelse af tekniske assistenter med henblik på beskæftigelse som assistenter for landinspektører samt som tekniske medhjælpere hos rådgivende ingeniører og entreprenører samt på offentlige kontorer. Forslaget indgår i undervisningsministeriets overvejelser om eventuelle ændringer eller udvidelser af uddannelsen af tekniske assistenter, jfr. handelsministeriets bekendtgørelse nr. 236 af 11. september 1957 om kursus for tekniske assistenter, og er forelagt et udvalg, som den 19. marts 1962 er nedsat af undervisningsministeriet med den opgave at foretage en gennemgang af de nuværende bygningsfaglige, tekniske uddannelser ved de tekniske skoler og teknika samt af de forskellige kursus med henblik på at fremsætte forslag til ændring af uddannelserne, eventuelt forslag om nye uddannelser, som anses for nødvendige eller hensigtsmæssige for at imødekomme de krav, der stilles til teknikere inden for byggeriet.

Der kan på nuværende tidspunkt ikke udtales noget om mulighederne for en gennemførelse af forslaget, og de første måleteknikere vil under forudsætning af, at forslaget imødekommes, og at undervisningen sættes i gang i indeværende år, tidligst kunne være færdiguddannede i 1965. Landinspektørforeningen har imidlertid foranlediget, at der ved Jydsk Teknologisk Institut i Århus er etableret en forsøgsundervisning for teknikere fra landinspektørkontorer. Kursus har været afholdt de sidste 3 år. De første 2 år omfattede undervisningen kun et tegnekursus på 6-8 uger. I år er der 14 elever på et 4 måneders kursus med praktisk og teoretisk undervisning i opmåling og matrikellære. Denne undervis-

ning indgår som et led i en 3-årig læretid på et landinspektørkontor.

Udgifterne til kurserne har hidtil været afholdt af landinspektørforeningen og de praktiserende landinspektører, i hvis forretninger eleverne er ansat. Endvidere har matrikeldirektoratet medvirket ved at stille en lærer til rådighed for undervisningen.

Landinspektørforeningen anser den etablerede undervisning for særdeles brugelig og vil gerne udvide undervisningen til at omfatte 2 årlige kursus på hver 5 måneder. Jydsk Teknologisk Institut, som normalt af statens almene tilskud får tilskud på 60 pct. til alle kursus, har ansøgt handelsministeriet om et lignende tilskud til det omhandlede kursus for landinspektørmedhjælpere, men har under 6. december 1962 modtaget meddelelse om, at der ikke fra handelsministeriet vil kunne ydes tilskud til dette kursus. Medmindre der på anden måde skabes mulighed for offentligt tilskud til kursus, om det anses for tvivlsomt, om det kan opretholdes, da foreningen ikke for tiden ser sig i stand til at løse det økonomiske problem.

Ad 15. Ved udtrykket „særlige forhold“ i § 4, stk. 2, er der som anført i bemærkningerne tænkt på en situation, hvor de privat praktiserende landinspektører ikke er i stand til inden for en rimelig tid at udføre de matrikulære arbejder, de kommunale myndigheder står som rekvirenter for, idet de praktiserende landinspektører i tider med stor beskæftigelse ofte vil føle sig presset til at fremme ekspeditionen af udstykningsforretninger for private klienter på bekostning af de større offentligretlige sagers ekspedition. Imidlertid åbner den foreslåede formulering af § 4, stk. 2, også mulighed for at bringe bestemmelsen i anvendelse, når andre særlige forhold gør en tilladelse rimelig. Som et eksempel på et sådant særligt forhold kan nævnes det tilfælde, at en kommunalt ansat landinspektør er beskæftiget med et større teknisk arbejde og herunder støder på et mindre matrikulært arbejde, som det vil være praktisk at udføre samtidig med og i tilknytning til det tekniske arbejde.

Ved bestemmelsen i § 4, stk. 1, der forbeholder de matrikulære arbejder for de praktiserende landinspektører, har man bl. a. villet hindre en udvikling, hvor kommuner,

herunder amtskommuner, i stigende antal lader matrikulære arbejder udføre af fastansatte landinspektører. I dag forekommer dette kun i Ålborg og Randers købstadkommuner, men man må forudse, at den omstændighed, at det nu er almindeligt, at landinspektører ansættes i amts- og købstadkommuner til udførelse af tekniske arbejder, kan medføre, at kommunerne i højere grad vil gå over til også at lade de matrikulære arbejder udføre af disse landinspektører. Det er dog anset for rimeligt ved bestemmelsen i stk. 2 at muliggøre, at en kommune, når de omhandlede særlige forhold skønnes at være til stede, kan få tilladelse til at lade matrikulære arbejder udføre af en kommunal landinspektør. Bestemmelsen må således ses på baggrund af forholdene i dag, hvor kommunerne frit kan lade matrikulære arbejder udføre af egne landinspektører. I hvilket omfang kommunerne vil ansøge om tilladelser efter stk. 2, kan ikke forudses, men de tilladelser, der vil blive givet i henhold hertil, vil i reglen være til arbejder af begrænset omfang.

Dispensation fra bestemmelserne i § 4, stk. 1, med henblik på forholdene i Ålborg og Randers købstadkommuner vil som anført i bemærkningerne til lovforslaget blive givet i medfør af § 4, stk. 4.

Ad 16. Det må i almindelighed anses for uheldigt, at landinspektører udfører matrikulære arbejder vedrørende ejendomme, hvori de selv har en væsentlig interesse. Ved behandlingen af en matrikulær sag må landinspektøren foruden at varetage parternes interesser også varetage det offentlige interesser i et sådant omfang, at hans pligter og ansvar ofte bringer ham i en stilling, der kan sidestilles med tjenestemandens. Ved behandlingen af udstykningsager i relation til bestemmelserne i bygge-, vej- og naturfredningslovgivningen m. v. hviler de pågældende myndigheders afgørelser i sagerne i en vis udstrækning på landinspektørernes oplysninger, og det kan således være uheldigt, hvis landinspektøren selv er part i sagen. Endvidere er det uheldigt, hvis landinspektøren til egen fordel udnytter det særlige kendskab, han ved samarbejdet med de offentlige myndigheder kan få til forhold, der endnu ikke er offentliggjort. Uheldige forhold kan også fremkomme, hvis en landinspektør lader ekspedi-

tionen af udstykninger på egne arealer gå forud for andre udstykningssager. I øvrigt vil en matrikulær sag oftest omfatte forholdene mellem flere ejendomme, hvilket ligeledes kan bringe landinspektøren i et uheldigt forhold til den eller de andre grundejere i sagen.

Det ansvar og de pligter, som hviler på landinspektøren, må som nævnt forventes at blive øget med en mere udviklet planlægningslovgivning, og det må herefter anses for uheldigt både for landinspektørstandens almindelige omdømme i befolkningen og for det offentlige, hvis interesser det i et vist omfang pålægges landinspektøren at varetage, hvis landinspektørernes uafhængighed ikke sikres ved lovfæstede habilitetskrav, så meget mere som der i de senere år har været en tendens til, at landinspektører mere eller mindre direkte engagerer sig i køb og salg af udstykningsarealer.

Det er navnlig de myndigheder, der administrerer byregulerings-, byplan- og naturfredningsloven, der har påpeget, at det er uheldigt, når landinspektøren foretager udstykninger af ejendomme, hvori han er væsentligt interesseret. I matrikeldirektoratet har der endnu ikke foreligget konkrete spørgsmål om uheldige forhold som følge af, at en landinspektør har haft en væsentlig interesse i en ejendom. Dette kan skyldes, at de matrikulære sager, der indkommer, i dag behandles, uden at man ofrer egentlig opmærksomhed på, om det forhold, at en landinspektør har en væsentlig interesse i en ejendom, kan have haft indflydelse på sagens behandling, inden den indkom til matrikeldirektoratet.

De klager over landinspektører, der i de senere år har været behandlet i matrikeldirektoratet, har mest drejet sig om forhold, hvor klageren har følt sig dårligt behandlet af landinspektøren, herunder især at landinspektørens ekspeditionstid har været for lang.

Ad 17. Spørgsmålet må besvares bekræftende.

Der henvises i denne forbindelse til den definition på „matrikulært arbejde“, der findes i bemærkningerne til lovforslagets § 4.

Ad 18. Der har såvel i matrikelkommissionen som i Den danske Landinspektørforening været enighed om, at lovforslaget

må indeholde bestemmelser, der sikrer, at den praktiserende landinspektør er uafhængig af sagens parter, herunder at han ikke selv er part i sagen. Baggrunden for dette ønske er det ansvar over for klienter og over for det offentlige, som den praktiserende landinspektør påtager sig ved de matrikulære arbejders udførelse, og dette ansvar må påregnes at blive øget med den forventede nye lovgivning.

Når forslaget habilitetsregler omfatter en vis familiekreds, nemlig personer, der i op- eller nedstigende linje er beslægtede eller besvogrede med den pågældende landinspektør eller med hans eventuelle principal (principaler) eller medindehaver (medindehavere), må dette ses i forhold til de habilitetsregler, der i dag findes i udstykningslovens § 21, stk. 3, og § 30, stk. 2, da disse bestemmelser er foreslået ophævet ved det fremsatte forslag til ændring af udstykningsloven. Da udstykningslovens habilitetsregler også omfatter personer, der i sidelinjen så nær som søskendebørn er beslægtede eller besvogrede med den pågældende landinspektør, er der ved nærværende lovforslag sammenholdt med lovforslaget til ændring af udstykningsloven tale om en svækkelse af de habilitetskrav, der i dag er gældende for landinspektører ved udførelse af jordboniterings- og skelsætningsforretninger, og det er vel tvivlsomt, om det er tilrådeligt ved en ændring af de foreslåede regler yderligere at svække disse habilitetskrav.

Ad 19. § 6, stk. 1, bør formentlig affattes således:

„§ 6. Landbrugsministeren kan pålægge en praktiserende landinspektør at udføre et matrikulært arbejde, hvis samtlige landinspektører, inden for hvis naturlige forretningsområde arbejdet falder, har afslået at udføre det. Når ikke særlige forhold taler derimod, bør arbejdets udførelse pålægges en af de sidstnævnte landinspektører.“

Ad 20. Bestemmelsen i § 2 overflødiggor ikke § 7, idet § 2 alene bestemmer, at der inden beskikkelsen skal afgives en forsikring om, at den pågældende vil opfylde sine pligter som landinspektør; bestemmelsen fastlægger ikke disse pligter.

Lovforslagets § 8, stk. 1, bestemmer, at

bl. a. borgerlig straffelovs §§ 156 og 157 finder tilsvarende anvendelse på praktiserende landinspektører og deres assistenter med beskikkelse. Disse bestemmelser fastsætter straf for den, der virker i offentlig tjeneste eller hverv, og som a) nægter eller undlader at opfylde pligt, som tjenesten eller hvervet medfører, eller b) gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forømmelse eller skødesløshed i tjenestens eller hvervets udførelse eller i overholdelsen af de pligter, som tjenesten eller hvervet medfører. Forslagets § 10, stk. 1, hjemler disciplinære reaktioner over for den landinspektør, der „tilsidesætter de pligter, som hans stilling medfører“.

Selv om lovforslagets § 7 blev udeladt, ville bestemmelserne i lovforslagets §§ 8 og 10, stk. 1, formentlig være praktikable, idet de — som det fremgår af det anførte — henviser til de pligter, som påhviler en praktiserende landinspektør eller en landinspektørassistent med beskikkelse *efter hans stillings karakter*.

For så vidt er opretholdelsen af § 7 næppe strengt påkrævet.

På den anden side kan der dog ikke bortses fra, at § 7 med sin pointering — omend i forholdsvis almindelige vendinger — af landinspektørernes pligter, herunder navnlig deres pligt til at tilendebringe arbejderne med den hurtighed, sagernes beskaffenhed og forholdene i øvrigt tillader, vil kunne få en vis betydning med hensyn til den målestok, som henholdsvis domstolene og landinspektørnævnet vil benytte ved anvendelsen af §§ 8 og 10. Da det endvidere forekommer naturligt i loven at foretage en vis angivelse af landinspektørernes pligter, sammenlign herved bestemmelserne om tjenestemænd i tjenestestandslovens § 3 og om statsautoriserede revisorer m. fl. i næringslovens § 72, stk. 1, synes det rigtigst, at § 7 opretholdes i forslaget.

Ad 21. Nævnets formand, de to andre medlemmer og en sekretær er tænkt lønnet med honorarer, som fastsættes på finansloven med størrelser, der må blive afhængig af omfanget af nævnets virksomhed. For det første år vil det formentlig være rimeligt at foreslå følgende beløb:

Formanden 1.500 kr. + honorartillæg,
de to andre medlemmer og sekretæren
hver 750 kr. + honorartillæg.

Ad 22. Uden nogen udtrykkelig bestemmelse derom ville landinspektørnævnets afgørelser i disciplinarsager være undergivet domstolsprøvelse efter den pågældende landinspektørs sagsanlæg i henhold til de almindelige regler om domstolsprøvelse af administrative afgørelser, jfr. herved grundlovens § 63.

For så vidt angår afgørelserne om frakendelse af beskikkelse i henhold til § 10, stk. 2, har man ved bestemmelsen i § 11 ud fra retssikkerhedssynspunkter foreslået en udvidelse af mulighederne for domstolsprøvelse, for så vidt som det bestemmes, at den pågældende — i stedet for selv at skulle anlægge sag — inden for en vis frist kan begære, at landbrugsministeren anlægger sag mod ham. Denne bestemmelse er i overensstemmelse med et princip, der har fundet udtryk i en række andre love vedrørende fratagelse af autorisationer m. v., f. eks. i lægeloven (§§ 5 b-e i lovbekendtgørelse nr. 236 af 9. august 1955).

For så vidt angår landinspektørnævnets afgørelser i henhold til § 10, stk. 1, bemærkes, at også disse er undergivet domstolsprøvelse. Dette følger af de ovenfor nævnte almindelige regler og er i forslaget tekst tilkendegivet forudsætningsvis gennem bestemmelsen i § 10, stk. 3, der alene siger, at nævnets afgørelser efter § 10, stk. 1 og 2, ikke kan indbringes for anden *administrativ* myndighed. Man har imidlertid her fundet det rigtigst ikke at fravige den almindelige ordening, hvorefter domstolsprøvelse sker efter den pågældendes sagsanlæg. Dette er i overensstemmelse med, hvad der gælder med hensyn til domstolsprøvelse af afgørelser om disciplinære reaktioner efter tjenestemandsløvens § 18.

Ad 23. På baggrund af Den danske Landinspektørforenings strukturændringsforslag, som er omtalt på siderne 18-19 i betænkningen og optrykt som bilag XI på siderne 91-92, forelagde matrikelkommissionen i juni 1962 justitsministeriets lovkontor et lovforslag indeholdende følgende punkter angående en disciplinarordning for landinspektørerne:

- 1) Oprettelse af et landinspektørsamfund med tvungent medlemskab for alle praktiserende landinspektører og deres assistenter med bestalling.

- 2) Oprettelse af et landinspektørråd bestående af en formand, der udnævnes af landbrugsministeren blandt landinspektører, der ikke er medlemmer af samfundet, og 4 medlemmer, der vælges af landinspektørsamfundet blandt dets medlemmer. Rådet kan give advarsler, irrettesættelser eller idømme bøder og kan endvidere indstille til landbrugsministeriet, at bestalling inddrages.

- 3) Oprettelse af et landinspektørnævn på 3 medlemmer som appelinstant. Nævnet nedsættes af landbrugsministeren for hver enkelt sag.

Formanden skal være landsdommer, de 2 andre medlemmer landinspektører. Landinspektørrådets afgørelser om advarsler, irrettesættelser og bøder kan indbringes for nævnet, hvis afgørelser er endelige.

- 4) Landbrugsministeren kan, efter indstilling fra landinspektørrådet eller med tilslutning fra dette, midlertidigt indtage en bestalling eller indstille til kongen, at den inddrages for bestandig. Hvis den pågældende landinspektør ikke udtrykkeligt underkaster sig den administrative afgørelse, skal spørgsmålet om bestallingens fratagelse dog undergives domstolsprøvelse.

Til dette forslag, der bygger på kongelig bestalling som hidtil, fremsatte justitsministeriets lovkontor bl. a. følgende bemærkninger:

„Landinspektørerhvervet indtager, i det omfang landinspektørvirksomhed udøves som privat beskæftigelse — ligesom flere andre erhverv — en mellemstilling mellem privat erhverv og offentlig stilling.

I konsekvens heraf er landinspektørerne undergivet strafansvar efter straffelovens kapitel 16; derimod er de ikke som tjenestemænd undergivet noget offentligretligt disciplinansvar.

Det er et modstykke til denne sidstnævnte ansvarsform, som nu søges indført gennem regler om obligatorisk medlemskab af en forening (landinspektørsamfundet) og tildeling af disciplinarmyndighed til foreningsorganerne.

Efter justitsministeriets mening må spørgsmålet enten løses på sædvanlig foreningsretlig måde, eller der må indføres en

rent offentligretlig disciplinarordning med landbrugsministeriet eller et særligt organ (nævn) som disciplinarmyndighed. Det er efter justitsministeriets opfattelse en unødigt komplikation og en tilsøring af de virkelige retsforhold at indføre disciplinarordningen på den i det foreliggende lovforslag angivne måde; ved reglerne om obligatorisk medlemskab af landinspektørsamfundet og lovregulering af foreningsorganerne, navnlig landinspektørnævnet, indføres i realiteten en offentligretlig disciplinarordning, men i foreningsretlig ikklædning.

Hertil kommer de betænkeligheder, der er forbundet med reglen om obligatorisk medlemskab af en faglig forening, hvis virksomhed rækker ud over disciplinarspørgsmålet.

Endelig skal peges på, at ordningen vil kunne give anledning til kompetencekonflikter mellem landbrugsministeriet og landinspektørsamfundets organer.

Mønstret for den foreslåede ordning er formentlig advokatorordningen. Denne har imidlertid sin særlige historiske begrundelse og kan tillige søge en særlig begrundelse i advokaternes nære tilknytning til retsplejen. Selv for advokater er ordningen imidlertid ikke uden principielle betænkeligheder, og dens princip er i hvert fald ikke egnet til overførsel på andre områder.“

Når der herefter i matrikelkommissionen, som omtalt i betænkningen side 19, har været fuld enighed om at foretrække oprettelsen af et særligt nævn fremfor en foreningsretlig ordning og også fremfor en offentligretlig ordning med landbrugsministeriet som disciplinarmyndighed, skyldes det følgende forhold:

Når landinspektører, foruden at de skal varetage klienters og naboejeres interesser, også i en vis udstrækning skal varetage offentlige myndigheders interesser, kan dette medføre, at disse offentlige myndigheder,

herunder også landbrugsministeriet, vil kunne stå som klager over en landinspektør eller på anden måde som part i en sag. Det er derfor af betydning, at disciplinarmyndigheden hæves op over den rent foreningsmæssige myndighed, men også at landbrugsministeriet fritages for at udøve den omhandlede myndighed.

Organer inden for landinspektørforeningen er ifølge vedtægtsbestemmelser udstyret med myndighed til at behandle tvistigheder i faglige, økonomiske og kollegiale spørgsmål mellem foreningens medlemmer og i nogen grad vedrørende landinspektørarbejder i øvrigt, men landinspektørforeningen anser ikke disse disciplinære bestemmelser for tilstrækkelige og ønsker i stedet for en rent foreningsmæssig ordning den foreslåede nævnsordning. Mod en foreningsretlig ordning taler også den omstændighed, at en landinspektør kan unddrage sig den foreningsmæssige myndighed ved ikke at være medlem af landinspektørforeningen.

For landbrugsministeriets vedkommende er det som foran berørt at foretrække, at disciplinarmyndigheden lægges hos et særligt nævn, som både kan give advarsler, irettesættelser eller bøder for mindre alvorlige forseelser, og som også kan frakende beskikkelse for grove forsømmelser. Landbrugsministeriet har vel hidtil haft mulighed for at fratage en landinspektør hans bestalling og også for at tildele irettesættelser, men det har dog været forbundet med væsentlige vanskeligheder herigennem at udøve en rimelig disciplinarmyndighed. Disciplinære bestemmelser om bøder ville formentlig også vanskeligt kunne praktiseres i en rent offentligretlig ordning med landbrugsministeriet som disciplinarmyndighed.

Ad 24. Der henvises til redegørelse under punkt 12.

Karl Skytte.

/ T. Lense-Møller,
fm.

Folketingets udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om udstykning og sammenlægning m. m. af faste ejendomme og forslag til lov om landinspektørvirksomhed.

Bilag 2.

LANDBRUGSMINISTERIET

København, den 19. april 1963.

I fortsættelse af tidligere stillede og besvarede spørgsmål har det ærede udvalg i skrivelse af 18. april 1963 anmodet om besvarelse af følgende spørgsmål:

Vedrørende F. 67, forslag til lov om landinspektørvirksomhed.

25. Der ønskes en nærmere begrundelse for årsagerne til, at assistenttiden for landinspektører ønskes forlænget fra 2 til 3 år.

I forbindelse hermed udbedes udtalelsen fra assistentgruppen i landinspektørforeningens bestyrelse om spørgsmålet.

Med henvisning hertil skal jeg oplyse, at det ikke for mig er afgørende, om assistenttiden forlænges til 3 år. Om spørgsmålet skal jeg meddele følgende:

Ad 25. Som anført i den tidligere besvarelse af spørgsmål 13 lå der til grund for forslaget om en forlængelse af assistenttiden en henvendelse fra Den danske Landinspektørforenings bestyrelse til matrikelkommissionen. Referat af det pågældende bestyrelsesmøde foreligger ikke.

I anledning af folketingsudvalgets skrivelse af 1. februar 1963 er indhentet en udtalelse af 11. februar 1963 fra landinspektørforeningens bestyrelse, hvori der vedrørende spørgsmål 13 er udtalt følgende:

„Foreningens bestyrelse har henstillet, at den hidtil fastsatte betingelse for opnåelse af beskikkelse på 2 år forøges til 3 år.

De i de senere år stærkt stigende krav

til næsten samtlige udstyknings- og berigtigelsessagers (veje og vandløb m. m.) behandling og ekspedition i tilknytning til det egentlige matrikulære arbejde kræver en forøget erfaring i praktiseringen af en række love og bestemmelser.

Denne erfaring tilegner den praktiserende landinspektør sig gradvis, medens det for en ung landinspektørkandidat må anses for nødvendigt, at der sikres den foreslåede assistenttid på 3 år til tilegnelse af de forskellige sagers omfattende behandling i praksis.

Det tilføjes, at bestyrelsens assistentgruppe har tiltrådt ændringen, ligesom det bemærkes, at de lønmæssige forhold, der følger civilingeniørernes aftale med finansministeriet, ikke påvirkes af den forøgede assistenttid uden beskikkelse.“

Landinspektørforeningens formand har d. d. på telefonisk forespørgsel oplyst:

at der blandt assistenterne i bestyrelsen ikke har været enighed om forslaget om forlængelse af assistenttiden, og at de efter nærmere drøftelse med foreningens assistentgruppe er af den opfattede, at den foreskrevne assistenttid på 2 år ikke bør forlænges, men

at bestyrelsen i øvrigt mener at burde fastholde ønsket om en forlængelse til 3 år; dog vil man ikke have noget imod, at bestemmelsen først får virkning for assistenter, der har påbegyndt landinspektørstudiet ved den kgl. veterinær- og landbohøjskole efter 1. januar 1963.

Karl Skytte

/ Tove Lense-Møller,
fm.

Folketingets udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om udstykning og sammenlægning m. m. af faste ejendomme og forslag til lov om landinspektørvirksomhed.